

ความพร้อมต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษาภายใต้สถานการณ์การระบาดไวรัส COVID-19 : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

Readiness for undergraduate online learning during the COVID-19 pandemic: A case study of the Prince of Songkla University Phuket campus

ธรรมรัตน์ แซ่ตัน โกโคย เฮาบุญ โสภณ จันทร์ทิพย์ ธงชัย สุธีรศักดิ์ และวัชรวิทย์ ลิ้มสกุล

Thammarat Sae-Tan, Pokai Haoboon, Sapon Junthip, Thongchai Suteerasak and
Wadcharawadee Limsakul

คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

Faculty of Technology and Environment, Prince of Songkla University, Phuket campus

E-mail : thongchai.s@phuket.psu.ac.th

Date Received : 12 November 2020 Date Revised : 18 February 2021

Date Accepted : 18 February 2021 Date Accepted online : 29 March 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและความเข้าใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ตที่มีต่อการเรียนการสอนออนไลน์ที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19) อาศัยการสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมต่อการเรียนการสอนออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในวิทยาเขตภูเก็ตโดยใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ จากนั้นนำผลมาประกอบการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง และนำเสนอผลการวิจัยดังกล่าวต่อผู้บริหารวิทยาเขตภูเก็ตเพื่อใช้ประกอบการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในอนาคต ผลการสำรวจและวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความต้องการการสนับสนุนต่าง ๆ จากคณะหรือมหาวิทยาลัยในระดับปานกลางด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ศึกษาพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่การเรียนรู้แบบออนไลน์ หากอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ดังเช่นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19) ที่พบอยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ : การเรียนออนไลน์ โคโรนาไวรัส 2019 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

This research investigates the preparedness for, and understanding of, online study by undergraduate students at the Phuket campus of Prince of Songkla University during the Novel Coronavirus 2019 (COVID-19) pandemic. Data was gathered by online questionnaire inquiring about the preparedness for online study of sample groups of undergraduates enrolled at the Phuket campus of Prince of Songkla University. The data was analyzed by cross-sectional descriptive research and presented to executives of the Phuket campus, Prince of Songkla University to resolve future problems with online study. Results were that students had a moderate level of knowledge, understanding and preparedness to study online. In addition, students required a moderate level of departmental or university-wide support to achieve their academic goals. Nevertheless, the findings indicated that the students were prepared to adjust themselves to online study should the COVID-19 pandemic necessitate such an educational approach.

Keywords : Online learning, Distance education, COVID-19, Prince of Songkla University, Thailand, Higher education, Pandemic.

บทนำ

ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาประเทศไทยเริ่มได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19) โดยมีการระบาดอย่างหนักในช่วงเดือนมีนาคมจนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 ผลที่ตามมาจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ดังกล่าวทำให้การใช้ชีวิตของประชาชนในประเทศไทยเปลี่ยนไปอย่างชัดเจน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ผลจากการแพร่ระบาดของไวรัสส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาฯ ไม่สามารถเปิดสอนได้ตามปกติ ดังนั้นกระทรวงศึกษาฯ จึงแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการเลื่อนเวลาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในปีการศึกษา 2563 ใหม่และกำหนดให้โรงเรียนในสังกัดของกระทรวงศึกษาฯ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในกลุ่มนักเรียนและทำให้โรงเรียนสามารถเปิดสอนได้ในปีการศึกษา 2563 อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษาและสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่มีความพร้อมและเหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จากการสำรวจความพร้อมและความเข้าใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่างครูจากหลายสถาบันในประเทศไทยพบว่า หลายสถาบันยังขาดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะ

การใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รวมถึงความต้องการสนับสนุนการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ (วิทัศน์ ผักเจริญผล และคณะ, 2563)

ทั้งนี้ ก่อนหน้าการเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีหลายสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้มีการปรับระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่การออนไลน์มากขึ้นด้วยการทำดิจิทัล ทรานส์ฟอร์มเมชัน (กรุงเทพมหานคร มีเดีย จำกัด, 2017) ปัจจุบันมีหลายสถาบันมีการปรับการเรียนการสอนจากที่เรียนในห้องเรียนและใช้สื่อการเรียนการสอนแบบที่เป็นเฉพาะหนังสือและตำราเพียงอย่างเดียวปรับให้เป็นการเรียนแบบที่ให้มีการเรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบออนไลน์ โดยอาศัยระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (LMS) มาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน แต่การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยหลายปัจจัยมาเป็นตัวขับเคลื่อน เช่น ปัจจัยความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและสนับสนุนการเรียนรู้ ความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ของผู้เรียน ความพร้อมต่อการสอนแบบออนไลน์ของผู้สอน รวมถึงปัจจัยในด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และประเภทของรายวิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนดังกล่าวก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน ดังที่ Wannaprapha, and Todsapim (2019 : 4-6) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ (Online learning environment) และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือน (Virtual learning environment) ทั้งสองอย่างมีความคล้ายคลึงกันในด้านของการออกแบบและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทั้งสองสิ่งล้วนมีความสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เช่นเดียวกับในงานวิจัยของ สุนิสา สำเร็จดี (2558 : 23-26) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพการสอนที่ดีขึ้นในรายวิชาที่มีการสอนแบบออนไลน์ดังที่พบได้จากผลการวิจัยที่มีผลการประเมินความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด และงานวิจัยของ Tantasanawong, et al. (2019: 734-735) ที่มีการพัฒนารูปแบบการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ โดยมีรูปแบบการสอนที่ผสมผสานกับการสอนแบบ MOOC

ผลจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลโดยตรงกับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในช่วงที่ผ่านมาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Active learning) ที่จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนมากกว่าการเรียนรู้แบบออนไลน์ แต่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ตตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงการแพร่ระบาดระลอกที่ 1 จากการพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จากนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากในช่วงที่มีการระบาดอย่างรุนแรงของเชื้อ COVID-19 ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของนักศึกษาและผู้สอน รวมถึงสอดคล้องกับมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่กำหนดศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่

ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) เมื่อเปิดเรียนในปีการศึกษา 2563 ทางมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จะเกิดขึ้นได้ความพร้อมของผู้เรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่ต้องคำนึงถึงเช่นเดียวกัน เพื่อให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในวิทยาเขตภูเก็ตได้ทราบถึงประเด็นความพร้อมดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการวิจัยในประเด็นปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยสถาบันที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิจัยความพร้อมต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษา นำข้อมูลผลการสำรวจรายงานและนำเสนอให้ผู้บริหารระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัยได้รับทราบถึงความเข้าใจและความพร้อมของตัวนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รวมถึงช่วยให้ผู้บริหารระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่สามารถรองรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต มีจำนวนนักศึกษารวมทั้งหมด 2,127 คน การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยอาศัยหลักการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ได้อ้างถึงและนำเสนอไว้ มีสมการในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ

$$n = \frac{N}{1 + [N(e)^2]}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N คือ ขนาดของประชากร และ e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดให้เท่ากับ 0.05 (วิทัศน์ ผักเจริญผล และคณะ, 2563 : 47) ผลจากการคำนวณตามสมการข้างต้นพบว่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำแบบสอบถามทั้งสิ้น 337 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) ที่เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ (จารุณี บุญไชยและประจักษ์ บัวผัน, 2560; ขนาธิป สันติวงศ์, 2560) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสถาบันครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการกำหนดและตรวจสอบประเด็นการสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารภายในวิทยาเขต ทั้งนี้แบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบการตรวจสอบรายการ (Check list) หรือกำหนดให้เลือกตอบที่มีการวัดผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ม้องค์ประกอบของแบบสอบถาม 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 ฐานะทางการเงินของนักศึกษาและผู้ปกครอง

ส่วนที่ 3 ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) กับการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา

ส่วนที่ 4 ความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา

ส่วนที่ 5 ความเข้าใจเรื่องการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา

การวัดผลเชิงปริมาณในงานวิจัยนี้เป็นการวัดผลจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบในแต่ละตัวเลือกเพื่อนำมาแสดงผลในลักษณะของจำนวนร้อยละและปริมาณมากน้อยของกลุ่มประชากรในแต่ละหัวข้อย่อยของแบบสอบถาม ส่วนการวัดผลเชิงคุณภาพอาศัยการวิเคราะห์ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีตัวเลขตั้งแต่ 0 ถึง 4 สามารถอธิบายความหมายได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความหมายและการให้ค่าคะแนน

ข้อมูลตัวเลข	ความคิดเห็นลักษณะเชิงบวก				
	ความพร้อม	ความต้องการ	ความรู้	การใช้งาน	ความคาดหวัง
0	ไม่พร้อม	ไม่ต้องการ	ไม่มี	ไม่เคยใช้งาน	ไม่คาดหวัง
1	น้อย	น้อย	มีน้อย	น้อย	มีน้อย
2	ปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง
3	ดี	มาก	ดี	มาก	ดี
4	ดีมาก	มากที่สุด	ดีมาก	มากที่สุด	ดีมาก

ในส่วนของการวัดและการให้คะแนนเพื่อนำไปกำหนดความหมายของคะแนนโดยมีการแบ่งระดับการให้คะแนน 5 ระดับ โดยหาความกว้างของอันตรภาคชั้นจากผลต่างของค่าสูงสุดและต่ำสุดหารด้วยจำนวนชั้นข้อมูล (Ritcharoon, 2006 : 216) จะได้เกณฑ์การแปลผลเท่ากับ 0.8 และมีผลสัมพันธ์กับความความคิดเห็นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การวัดและการให้ค่าคะแนนที่สัมพันธ์กับความเห็นเชิงบวก

คะแนนเฉลี่ย	ความคิดเห็นลักษณะเชิงบวก				
	ความพร้อม	ความต้องการ	ความรู้	การใช้งาน	ความคาดหวัง
0.00-0.80	ไม่พร้อม	ไม่ต้องการ	ไม่มี	ไม่เคยใช้งาน	ไม่คาดหวัง

0.81-1.60	น้อย	น้อย	มีน้อย	น้อย	มีน้อย
1.61-2.40	ปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง
2.41-3.20	ดี	มาก	ดี	มาก	ดี
3.21-4.00	ดีมาก	มากที่สุด	ดีมาก	มากที่สุด	ดีมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการทำแบบสอบถามแบบออนไลน์ โดยทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีการระบาดของเชื้อ COVID-19 และเป็นช่วงที่นักศึกษากลับไปอยู่บ้านและเริ่มเรียนแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตามจากผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์ระบาดของ COVID-19 ในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2563 ส่งผลให้มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาเพียงแค่ 300 คน ซึ่งคลาดเคลื่อนจากจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ในข้อ 2.1 ร้อยละ 11 ของจำนวนนักศึกษาภายในวิทยาเขตภูเก็ต

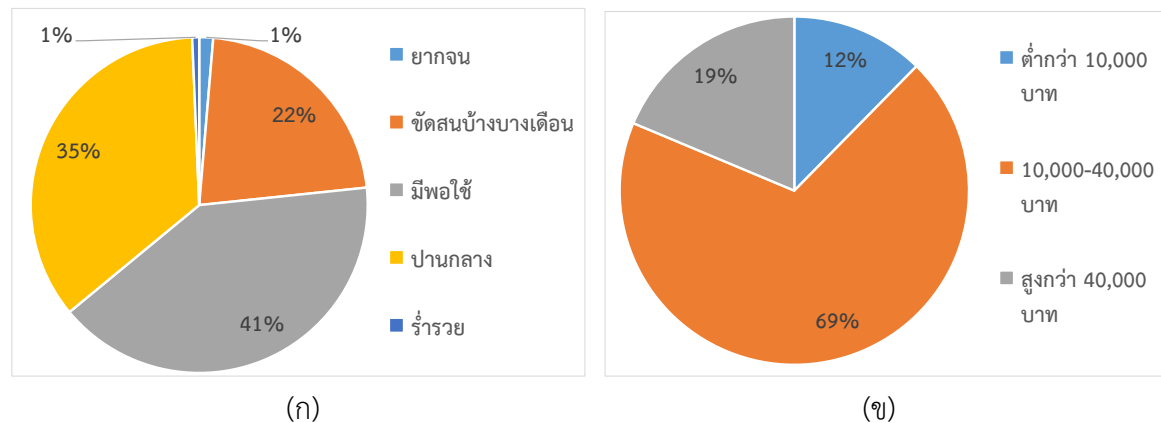
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) (จริยา ศรีจรูญ, 2016 : 21) ในส่วนของการวิเคราะห์ผลในรูปของการประเมินความคิดเห็นเชิงบวกอาศัยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยทางสถิติในแต่ละหัวข้อก่อนนำไปเทียบกับช่วงค่าคะแนนความคิดเห็นเชิงบวกในแต่ละหัวข้อการประเมินดังแสดงในตารางที่ 2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลดังกล่าวเริ่มต้นจากการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบคำถามของผู้ตอบแบบสอบถามตามด้วยการจำแนกผลลัพธ์ตามหัวข้อ จากนั้นนำข้อมูลในแต่ละหัวข้อมาแยกตามประเด็นวิจัยและคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลสำรวจก่อนนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลร่วมกันในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พร้อมแปลผลและเทียบเคียงผลการวิจัยกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีการวิจัยหรือศึกษาในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันในขั้นตอนท้ายสุด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของประชากรและกลุ่มตัวอย่างพบว่า ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 18 ถึง 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 88 ของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12 เป็นนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 21 ปี มีนักศึกษาคณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมตอบแบบสอบถามมากที่สุด รองลงมาคือคณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยการคอมพิวเตอร์และคณะการบริการและการท่องเที่ยว ตามลำดับ

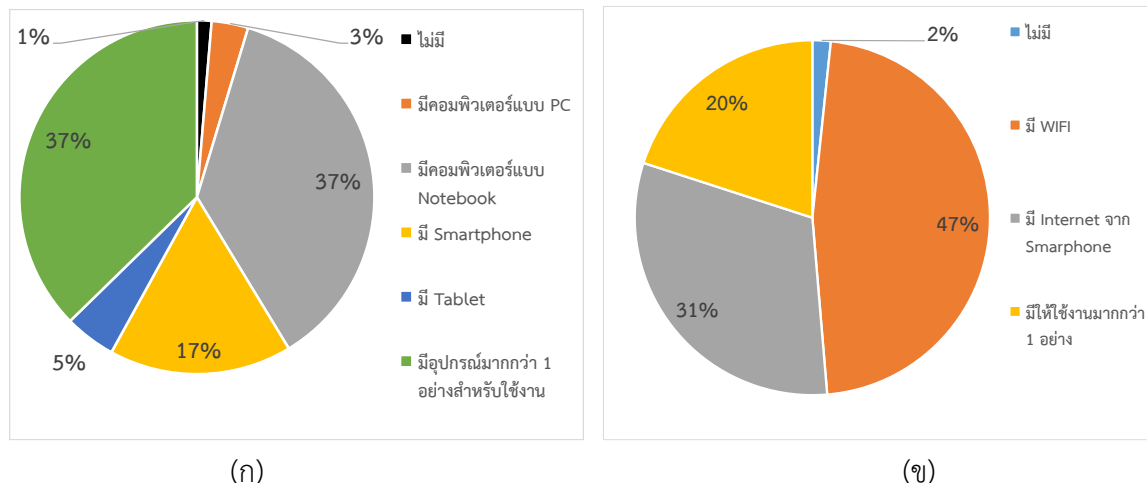

ภาพที่ 1 (ก) ฐานะทางการเงิน (ข) รายได้รวมต่อครัวเรือนต่อเดือนของผู้ปกครอง

2. ฐานะทางการเงินของผู้ปกครองของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเรียนแบบออนไลน์จำเป็นต้องมีความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์สนับสนุนการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และสมาร์ทโฟน รวมถึงสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ เช่น กล้อง ไมโครโฟน หูฟัง สัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ต) และสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi) (Wifi) ซึ่งล้วนแล้วแต่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ดังนั้นข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินของผู้เรียนและผู้ปกครองที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณา ซึ่งผลสำรวจที่ได้พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นผู้ให้ทุนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 92 ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และ มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 8 ของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเท่านั้นที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นผู้ให้ทุนการศึกษา

พิจารณาฐานะทางการเงินของผู้ปกครองของนักศึกษา (ภาพที่ 1ก) พบว่า ร้อยละ 41 ผู้ปกครองมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย รองลงมาฐานะทางการเงินของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และมีผู้ปกครองของนักศึกษาถึง 22 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามอยู่ในสถานะที่ขัดสนบ้างในบางเดือน ถ้าพิจารณาเป็นรายได้รวมต่อครัวเรือนต่อเดือน (ภาพที่ 1ข) พบว่า ร้อยละ 69 มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในช่วง 10,000 ถึง 40,000 บาท รองลงมา มีรายได้มากกว่า 40,000 บาทต่อครัวเรือน และต่ำกว่า 10,000 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในเรื่องของหนี้สินที่มีต่อภาคครัวเรือนของผู้ปกครองนักศึกษา พบว่า มีผู้ปกครองของนักศึกษามากถึง 68 เปอร์เซ็นต์ที่มีหนี้สินภาคครัวเรือน โดยในจำนวนผู้มีหนี้สินทั้งหมดร้อยละ 91 เป็นหนี้กับธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ มีเพียงร้อยละ 9 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินเท่านั้นที่เป็นหนี้ในระบบ ทั้งนี้ในช่วงที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อ COVID-19 ในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2563 มีผู้ปกครองของนักศึกษามากถึงร้อยละ 81 ที่ได้รับผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน และมีเพียงร้อยละ 19 ไม่ได้รับผลกระทบทางการเงินจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ดังกล่าว

ภาพที่ 2 (ก) อุปกรณ์สำหรับการใช้เรียนแบบออนไลน์ (ข) การมีหรือไม่มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและ/หรือสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) สำหรับการเรียนแบบออนไลน์

3. ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา

ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) เป็นหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างมากในการเรียนแบบออนไลน์ เมื่อสำรวจความพร้อมดังกล่าวของนักศึกษาสามารถแยกเป็นประเด็นพิจารณาได้สองประเด็น คือ การมีหรือไม่มีอุปกรณ์และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา และคุณภาพของอุปกรณ์และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา การสำรวจในประเด็นแรกแบ่งเป็นการมีหรือไม่มีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนและการมีหรือไม่มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ในการใช้งาน โดยส่วนแรกเป็นการสำรวจในเรื่องของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ ผลที่ได้พบว่า นักศึกษาร้อยละ 99 มีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ เมื่อแยกเป็นประเภทของการมีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนดังกล่าวพบว่าร้อยละ 37 มีโน้ตบุ๊ก นอกจากนี้มีนักศึกษาร้อยละ 37 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนดังกล่าวมากกว่า 2 ชนิดขึ้นไป ดังแสดงผลในภาพที่ 2(ก) เมื่อพิจารณาความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนกับฐานะทางการเงินของผู้ปกครองนักศึกษา พบว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 41 ของนักศึกษาที่ทางบ้านมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อครัวเรือน ใช้ Smartphone ในการเรียนแบบออนไลน์ และรองลงมาร้อยละ 37 ใช้โน้ตบุ๊กในการเรียนแบบออนไลน์ ส่วนผู้ปกครองกลุ่มประชากรที่มีรายได้ปานกลาง (มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในช่วง 10,000 ถึง 40,000 บาท) ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีค่ามากที่สุดในช่วงก่อนหน้านี้ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โน้ตบุ๊กในการเรียนแบบ

ออนไลน์ (ร้อยละ 41 ของผู้ปกครองกลุ่มประชากรที่มีรายได้ปานกลาง) รองลงมาเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีอุปกรณ์ใช้เรียนแบบออนไลน์มากกว่า 1 อย่าง (ร้อยละ 32 ของผู้ปกครองกลุ่มประชากรที่มีรายได้ปานกลาง)

ส่วนที่สองที่นำมาพิจารณาคือ การมีหรือไม่มีสัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) สำหรับใช้งานของนักศึกษา ผลจากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 98 ของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามสามารถใช้สัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ได้ทั้งที่อยู่ในรูปของสัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) จากสมาร์ตโฟน (31%) หรือสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi) (47%) หรือมีสัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ทั้งสองประเภทสำหรับใช้งาน (20%) ดังแสดงในภาพที่ 2(ข) และเมื่อสอบถามถึงประเภทของสัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่ใช้สำหรับการศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาส่วนมากใช้สัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi) ของหอพักหรือบ้านพักอาศัยและสัญญาณระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) จากมือถือหรือใช้ทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ผลสำรวจพบว่านักศึกษาใช้สัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi) ของมหาวิทยาลัยน้อยมากเนื่องจากอุปกรณ์กระจายสัญญาณทั้งหมดติดตั้งกระจายตัวตามอาคารเรียน ซึ่งอาจไม่สะดวกต่อการใช้งานของนักศึกษา

ส่วนประเด็นที่สองที่นำมาพิจารณาคือคุณภาพของอุปกรณ์และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ ผลพบว่าผลการประเมินคุณภาพของอุปกรณ์ที่นักศึกษาใช้งานอยู่ในปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.97) ส่วนคุณภาพของระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่นักศึกษาใช้งานเพื่อการเรียนและสืบค้นข้อมูลในปัจจุบันพบว่า มีคุณภาพของระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.92) เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3 ผลสำรวจความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา

ข้อคิดเห็นที่สำรวจ	คะแนนเฉลี่ย	ผลความคิดเห็น
ความพร้อมด้านอุปกรณ์ต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.25	ปานกลาง
ความพร้อมทางด้านสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ (Internet, WIFI, Program ใช้งานต่าง ๆ) ต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.18	ปานกลาง
ความพร้อมทางการเงินที่สนับสนุนต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.08	ปานกลาง

ความต้องการในการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.12	ต้องการปานกลาง
ความต้องการให้คณะฯ หรือมหาวิทยาลัยช่วยเหลือ	2.21	ต้องการปานกลาง
ความต้องการในการเรียนแบบออนไลน์หากอยู่ในสถานการณ์ปกติ	1.40	ต้องการน้อย

4. ความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา

การสำรวจประเด็นความพร้อมของตัวนักศึกษาต่อการเรียนแบบออนไลน์ สามารถแยกประเด็นความพร้อมและความต้องการในการศึกษาได้ 6 ประเด็นคือ 1) ความพร้อมด้านอุปกรณ์ต่อการเรียนแบบออนไลน์ (ที่นักศึกษามีและที่มหาวิทยาลัยและคณะสนับสนุน) 2) ความพร้อมทางด้านสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ (เช่น Internet, WIFI, Program ใช้งานต่าง ๆ) 3) ความพร้อมทางการเงินที่สนับสนุนต่อการเรียนแบบออนไลน์ 4) ความต้องการในการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ 5) ความต้องการให้คณะฯ หรือมหาวิทยาลัยช่วยเหลือ และ 6) ความต้องการในการเรียนแบบออนไลน์หากอยู่ในสถานการณ์ปกติ ผลการประเมินความคิดเห็นแยกเป็นประเด็นแสดงดังตารางที่ 3 ทั้งนี้ผลการประเมินความพึงพอใจที่ได้ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการประเมินความต้องการในการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์และความต้องการให้คณะฯ หรือมหาวิทยาลัยช่วยเหลือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบออนไลน์ก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามมีเพียงความต้องการในการเรียนแบบออนไลน์หากอยู่ในสถานการณ์ปกติเท่านั้นที่มีค่าน้อย

ตารางที่ 4 ผลสำรวจเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนแบบออนไลน์

ข้อคิดเห็นที่สำรวจ	คะแนนเฉลี่ย	ผลความคิดเห็น
ความรู้เกี่ยวกับการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	1.96	มีปานกลาง
ความรับผิดชอบต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.12	มีปานกลาง
การจัดสรรเวลาของตนเองในการค้นคว้าหาความรู้สนับสนุนการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	2.01	มีปานกลาง
ความเข้าใจต่อการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษา	1.83	มีปานกลาง
การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย	2.02	มีปานกลาง
ความคาดหวังผลลัพธ์จากการเรียนแบบออนไลน์	1.90	มีปานกลาง
ความเชื่อมั่นในความรู้ที่ได้จากการเรียนแบบออนไลน์	1.78	มีปานกลาง
ความเชื่อมั่นในตัวผู้สอนจากการเรียนแบบออนไลน์	2.31	มีปานกลาง
ความเชื่อมั่นในระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของ	2.05	มีปานกลาง

คณะฯ หรือมหาวิทยาลัย

ทักษะการเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง	2.05	มีปานกลาง
ประสบการณ์การใช้งานระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย	2.26	ปานกลาง
ประสบการณ์การใช้งาน VDO Call	2.17	ปานกลาง
ประสบการณ์การใช้โปรแกรมสำหรับเรียนแบบออนไลน์	2.25	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระบบ LMS เป็นระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ใช้ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

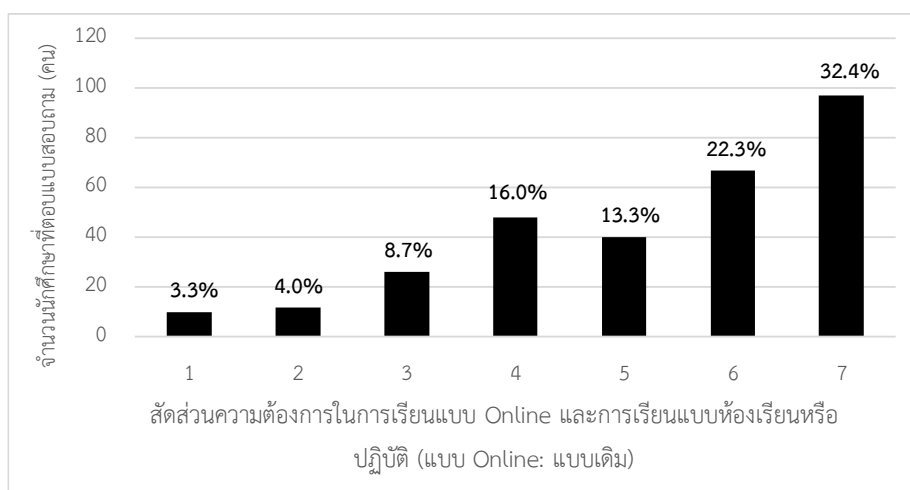
5. ความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา

การศึกษาในส่วนของความรู้ ความเข้าใจ ความคาดหวังและความเชื่อมั่นในการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษามีประเด็นการศึกษาดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา การจัดสรรเวลาของตนเองในการค้นคว้าหาความรู้สนับสนุนการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา ความเข้าใจต่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย ความคาดหวังผลลัพธ์จากการเรียนรู้แบบออนไลน์ ความเชื่อมั่นในความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้แบบออนไลน์ ความเชื่อมั่นในตัวผู้สอนจากการเรียนรู้แบบออนไลน์ และความเชื่อมั่นในระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของคณะฯ หรือมหาวิทยาลัย ส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ ทักษะการเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ประสบการณ์การใช้งานระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย ประสบการณ์การใช้งาน VDO Call และประสบการณ์การใช้โปรแกรม Zoom, Ms team, Facebook live หรือโปรแกรมอื่น ๆ ในการเรียน ผลการประเมินความคิดเห็นแยกเป็นประเด็นแสดงดังตารางที่ 4 ทั้งนี้ผลการประเมินความคิดเห็นที่ได้ทั้งหมดทุกประเด็นพบอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งหมดก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้ถูกกล่าวถึงทุกที่ทั้งในสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามแนวคิดที่จะให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งใช้การศึกษาแบบออนไลน์มาแก้ปัญหาทางการศึกษาในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความพร้อมของหลายปัจจัยมาเป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ ความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียน บริบทของเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดผลประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียน (วิทยา วาโย และคณะ, 2563 : 285) จากผลการวิจัยในเรื่องของความพร้อมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ แสดงให้เห็น

ถึงความพร้อมในหลายประเด็นที่นักศึกษาต้องการเรียนการสอนดังกล่าวในระดับปานกลาง ทั้งความพร้อมในด้านอุปกรณ์และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและ/หรือสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่นักศึกษาใช้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ความพร้อมของนักศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงค่อนข้างมาก หากนักศึกษาที่มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพออาจสร้างปัญหาต่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากการวัดผลและประเมินผลด้วยการสอบแบบออนไลน์ ที่ต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งดังที่ อนุพงษ์ กันธิวงศ์ (2563 : 129) ได้วิจัยและพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างข้อสอบหลายตัวเลือกสำหรับการสอบแบบออนไลน์ในสถานการณ์ COVID-19 จำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดสอบ อุปกรณ์การสอบและการคุมสอบที่ต้องมีการจัดการที่มีความรัดกุม เพื่อป้องกันการเกิดปัญหา เรื่องการทุจริตการสอบขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนแบบออนไลน์ในประเด็นการวิจัยที่เหมือนหรือใกล้เคียงกันของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในวิทยาเขตภูเก็ตกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์จาก 4 มหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยธนบุรี และมหาวิทยาลัยรามคำแหง) จากงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ (2563) ซึ่งประเด็นวิจัยที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันได้แก่ ประเด็นความพร้อมในการเรียนรู้ออนไลน์โดยรวมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลในภาพรวมพบว่าความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบออนไลน์ของนักศึกษาในวิทยาเขตภูเก็ตมีน้อยกว่านักศึกษาจาก 4 มหาวิทยาลัย ค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประชากรของงานวิจัยดังกล่าวมาจากหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคุ้นชินกับการเรียนรู้ดังกล่าว

ภาพที่ 3 สัดส่วนความต้องการในการเรียนแบบ ออนไลน์ และการเรียนแบบห้องเรียนหรือปฏิบัติ (แบบ ออนไลน์:แบบเดิม)

พิจารณาข้อสังเกตเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการเรียนแบบออนไลน์หากกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการเรียนแบบออนไลน์น้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากเป็นไปได้นักศึกษาอยากให้มีการเรียนการสอนแบบปกติ

มากกว่าการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผลดังกล่าวสันนิษฐานว่านักศึกษาไม่มีประสบการณ์และความคุ้นชินกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รวมถึงหลักสูตรที่มีในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้ผู้สอนไม่นำการสอนแบบออนไลน์มาใช้ ซึ่งโดยมากหลักสูตรที่มีในวิทยาเขตภูเก็ตเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติแบบเฉพาะทาง เช่น หลักสูตรการบริการการท่องเที่ยวแบบนานาชาติ หลักสูตรทางด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม หลักสูตรทางด้านภาษาต่างประเทศและหลักสูตรด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับผลการสำรวจสัดส่วนความต้องการในการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนแบบห้องเรียนหรือปฏิบัติ (แบบออนไลน์ : แบบเดิม) ดังแสดงในภาพที่ 3 ที่พบกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเลือกการเรียนแบบเดิมและเลือกให้มีสัดส่วนของการเรียนแบบเดิมเท่ากันหรือมากกว่าการเรียนแบบออนไลน์ ผลดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นใจในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมดแต่สามารถกล่าวได้ว่านักศึกษาพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่การเรียนรู้แบบออนไลน์หากอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ดังเช่นสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน

ในส่วนของความต้องการการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากคณะหรือมหาวิทยาลัยในการเรียนแบบออนไลน์ในสถานะที่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยลดค่าเทอมและสนับสนุนในเรื่องอื่น ๆ รวมกันเช่น สนับสนุนเงินสำหรับค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตแบบรายเดือนให้กับนักศึกษา การแจกซิมอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เรียนแบบออนไลน์และจัดห้องเรียนที่สามารถใช้เรียนแบบออนไลน์ได้

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การเตรียมความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ตและสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wi-Fi)) ที่นักศึกษามีอยู่และที่คณะหรือมหาวิทยาลัยสนับสนุนมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง คือสามารถรองรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้อย่างไม่ติดขัด ซึ่งนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ตมีความรู้ ความเข้าใจและความพร้อมของตัวนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่การเรียนรู้แบบออนไลน์ หากอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ดังเช่นสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่พบอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะที่สามารถทำการวิจัยต่อได้ นั่นคือ การวิจัยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ จากการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในระยะยาว เนื่องจากผลสำรวจดังกล่าวเป็นการสำรวจในระยะเริ่มแรกภายหลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19) ไม่ใช่ผลที่เกิดจากการเรียนการสอนแบบออนไลน์แบบเต็มรูปแบบ ดังนั้นภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์แบบเต็มรูปแบบแล้ว ควรมีการสำรวจและประเมินความ

คิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคจากการเรียนแบบออนไลน์ในระยะยาว จักเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยให้กับโครงการวิจัยสถาบัน ขอขอบคุณคณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์ และวิทยาลัยการคอมพิวเตอร์ สำหรับการช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง/References

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2563, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/int_protection.php.
- กรุงเทพมหานคร มีเดีย จำกัด. (2560). โควิด-19 ตัวเร่ง 'มหาวิทยาลัย' ปรับตัวสู่ 'โลกออนไลน์'. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/881977>.
- จารุณี บุญไชยและประจักษ์ บัวผัน. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการมูลฝอย ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*. 40(3), 54-66.
- จริยา ศรีเจริญ. (2016). การรับรู้การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL*. 2(2), 16-33.
- ชนาธิป สันติวงศ์. (2560). เจตคติในการรักษาสงวนตัวของนักศึกษาหญิง. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*. 40(3), 86-99.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และ สังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุณิสา สำเร็จดี. (2558). การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร. *ราชวดีสาร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร*. 5(1), 16-28.
- ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์. (2563). ความพร้อมในการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ท่ามกลางการระบาดของไวรัสโควิด-19. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. 9(2), 186-197.
- วิทัศน์ ฝักเจริญผล, กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล, พินดา วราสุนันท์, กุลธิดา นุกุลธรรม, กิตติสาร เหล่าเหมณี, สินีสุข สุวรรณภักขิ และ สุมิตร สุวรรณ. (2563). ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*. 4(1), 44-61.

- วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์, และจรรยา คนใหญ่. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 : วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*. 14(34), 285-298.
- อนุพงษ์ กันธิวงศ์. (2563). การสร้างข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือกสำหรับการสอบออนไลน์ในสถานการณ์ COVID-19. *เวชสารแพทย์ทหารบก*. 73(2), 125-129.
- Ritcharoon, P. (2006). *Research Methodology in Social Sciences*. 3rd ed. Bangkok: House of Kermits.
- Tantasanawong, P., Mansukpol, W, & Dokphrom, P. (2019). The Development of Online Learning Model of Massive Open Online Course of Information Technology for Archives and Cultural Heritage Information Management. *Humanities, Social Sciences and arts*. 12(2), 723-738.
- Wannaprapha, T., & Todsapim, A. (2019). Online Learning Environment in 21st Century Education. *e-Journal of Education Studies*, Burapha University, 1(1). 1-10.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an Introduction Analysis*. 2nd ed. New York: Harper & Row.